

FHM 5155, Silkeborg Langsø

Marinarkæologisk forundersøgelse i forbindelse med motorvejsbro

Resumé: Marin undersøgelse af lokaliteter ved hjælp af seismik og dykkere i forbindelse med bygning af bro ved Silkeborg Langsø. Der blev ved undersøgelsen ikke fundet anlæg, som er beskyttet af museumsloven

Moesgård Museum

Marinarkæologiske undersøgelser

FHM 5155, Silkeborg Langsø
Marinarkæologisk forundersøgelse i forbindelse med
motorvejsbro

Beretning

Indhold

Indledning.....	3
Administrative data	3
Øvrige data	3
Målesystem	3
Metode og forløb.....	4
Resultater	6
Konklusion.....	6

Indledning

I forbindelse med etablering af Silkeborg-delen af motorvejen Århus-Silkeborg-Herning, kontaktede Silkeborg Museum Moesgård Museum angående anlæggelse af bro over Silkeborg Langsø, da Silkeborg Museum anså det for sandsynligt, at der her kunne være anlæg, som er beskyttet af museumsloven. Der skulle blandt andet være observeret vraget af en Gudenå pram på området, ligeledes er området topografisk oplagt for fiskeanlæg fra ældre stenalder og op i historisk tid.

På baggrund af ovennævnte forhold blev det derfor besluttet at foretage en marinarkæologisk forundersøgelse for at afgøre, om der i området var anlæg, som er beskyttet af museumsloven. Undersøgelsen er udført med seismik samt ved dykkerbesigtigelse.

Fig. 1. Lokaliteten set fra syd

Administrative data

Undersøgelsen er bekostet af bygherre, hvilket i dette tilfælde er vejdirektoratet. Korrespondance er ført mellem Silkeborg Museum og Vejdirektoratet.

Øvrige data

Undersøgelsen blev påbegyndt d.13.04.2010 og afsluttedes d.20.04.2010. I undersøgelse deltog Jan Hammer Larsen og Jens Thidemann, Bangsbo Museum (betjening af Side Scan Sonar), Ole Grøn, Langelands Museum (betjening af Chirp), Otto Uldum, Langelands Museum (dykker), Jesper Frederiksen (dykker) og Claus Skriver, Moesgård Museum (dykker).

Vejret var i perioden skiftende med henholdsvis vindstille til kraftig blæst. Vandtemperaturen var på ca. 7 grader. Sigten var på ca. 1 – 2 m.

Målesystem

Bro tracéets hjørnekoordinater blev sat ud efter data sæt modtaget af vejdirektoratet (fig.2). Desuden blev der udlagt flere hjælpe punkter i siderne. Tracéet blev derefter markeret på søen med hvide blåsere, som blev brugt til sigtebøjer både ved de seismiske undersøgelser og ved dykkerbesigtigelserne.

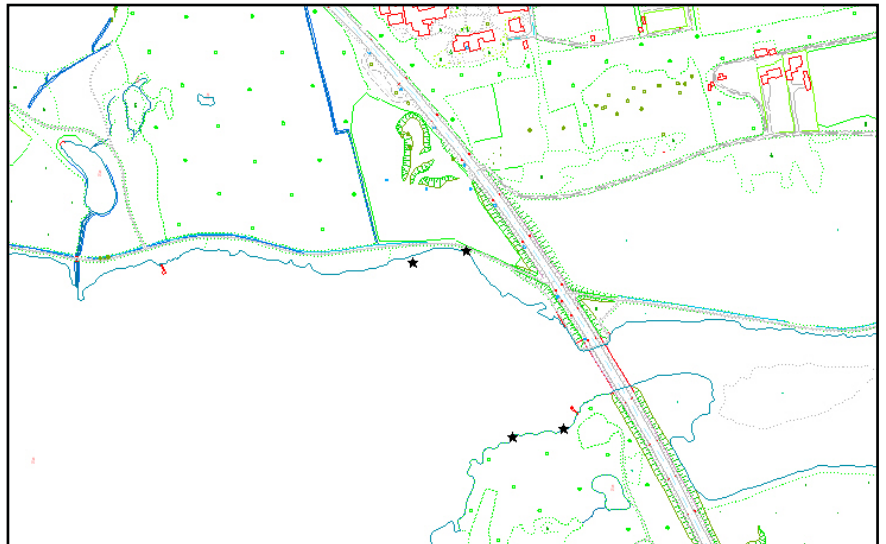

Fig.2. Hjørnepunkter i traceéet markeret med stjerner

Metode og forløb

Tirsdag d.13.04.2010 blev området undersøgt med Sidescan sonar. Ved denne metode oversejles området og Scannes ved hjælp af ultralyd (fig.5). Herved opnås et billede af genstande som ligger frit på havbunden. Der blev ved undersøgelse udpeget tre forskellige fænomener, som derefter blev dykkerundersøgt. Det viste sig dog i alle tre tilfælde at være naturlige fænomener som en stor V-formet gren (fig.3 og 4), en stor enkeltliggende sten samt naturlig formation forårsaget af strømforhold.

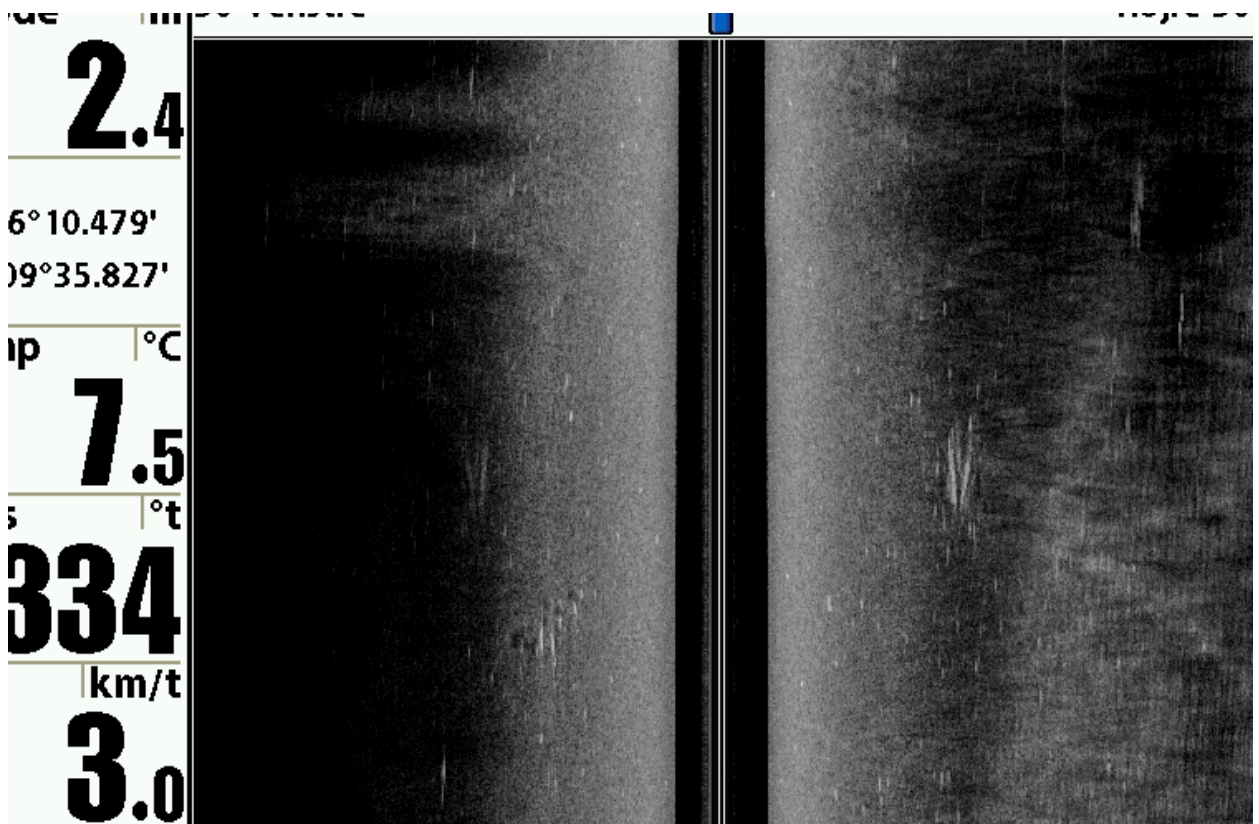

Fig. 3 Side Scan billede. Bemærk den V-formede genstand til højre i billedet

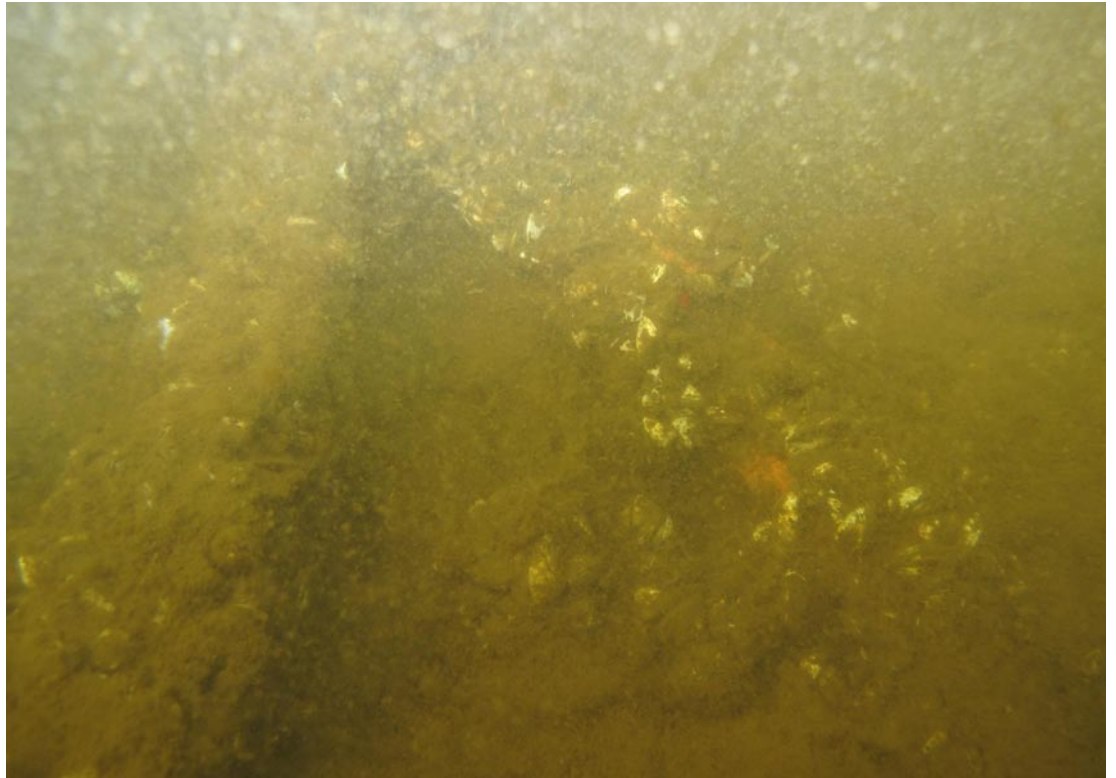

Fig.3 Undervandsfoto af det V-formede træstykke

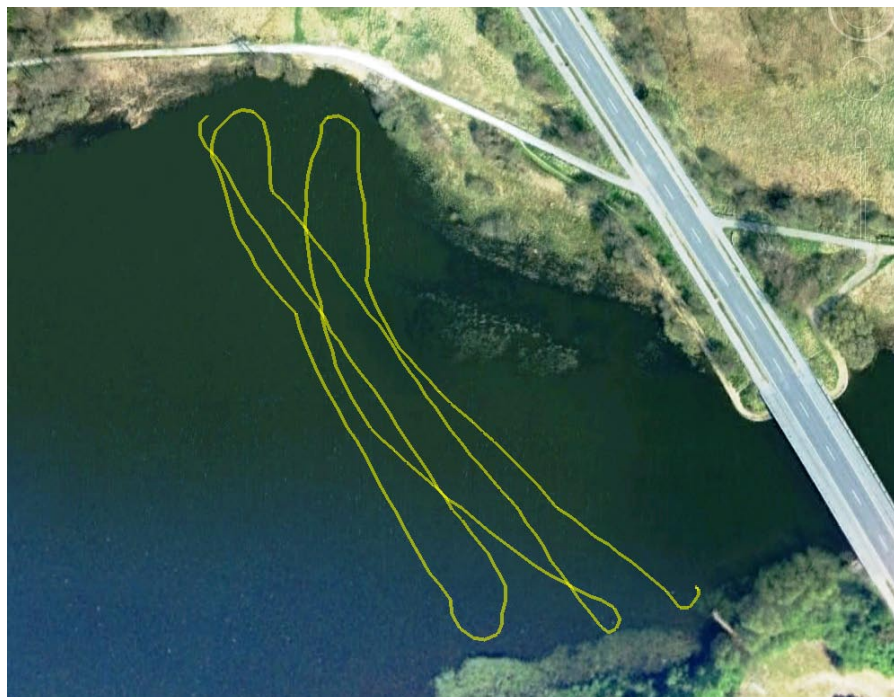

Fig.5 Side Scan Sonarens "Boat Track"

Torsdag den 15.04.2010

Undersøgelse med Chirp. Fordelen ved denne er, at den kan "kigge" ned i det overliggende dynd og dermed se genstande der er skjult i dette lag. Undersøgelse var dog negativ.

Mandag d.19.04.2010.

Dykker undersøgelse med platform fra dykkerjolle. Metoden bestod af visuel afsøgning af traceet langs tracéets yderkanter samt i en midter akse.

Dykningen foregik ved at en dykker var i vandet, mens en bådfører holdte jollen i passende afstand af dykkeren. Ved hjælp af dykkertelefon kunne dykkeren beskrive observationer til dykkerassistenten. Der blev kun observeret enkelte fritliggende teglsten på den nordlige side af tracéet.

Tirsdag d.20.04.2010

Dykkerundersøgelse med boreprøvetagning (fig.5 og 6). Der blev i alt taget ni prøveboringer. Ved fem af disse blev der blot fundet dynd over et meget kompakt gruset lag. I de resterende fire blev der fundet et lag af gytje over stenlaget. Der blev dog ikke fundet indikationer på, at der i laget var indlagret oldsager.

Fig. 6. Sedimentsprøve optaget ved boring

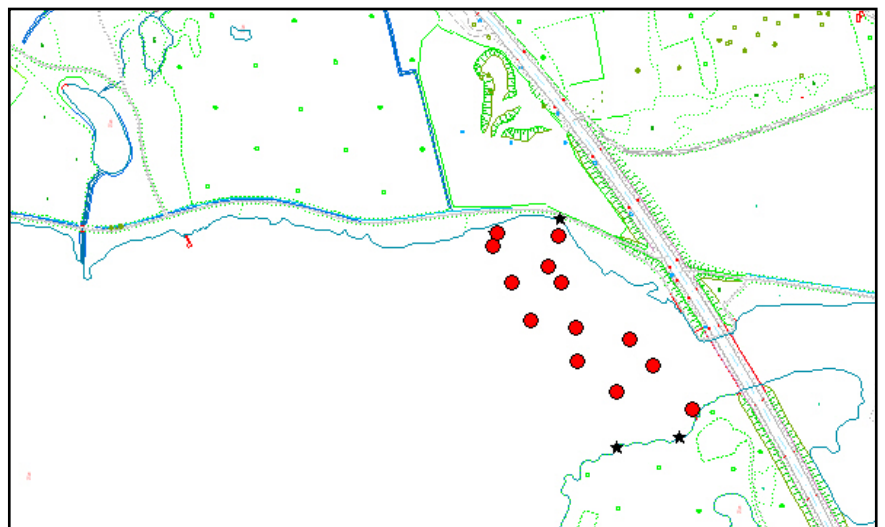

Fig.7. Placering af boreprøver

Resultater

Der blev ved undersøgelsen ikke fundet spor af anlæg eller oldsager af arkæologisk interesse. Skulle der på området have været et vrage ville dette være fundet med det seismiske udstyr og det må konkluderes, at det enten ikke har været tilstede, ligger uden for undersøgelsesområdet eller er bortgået. Den fundne V-formede gren har muligvis fra overfladen kunnet forveksles med en skibsstævn.

Museet anser det derfor ikke for nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser på området.

Undersøgelsen er hermed afsluttet

Claus Skriver
Museumsinspektør, cand.mag.
Moesgård Museum d.08.09.2010